

Plats och tid	Stadshuset i Skövde, Kommunstyrelsensalen, kl. 13.00–15.15	
Beslutande	Mikael Wendt (L), Falköping, ordförande Karolina Bergström (S), Falköping Knut Indebetou (M), Hjo Anders Karlsson (S), Hjo Anders Lundgren (C), Karlsborg Peter Kornestedt (S), Karlsborg Michael Nimstad (M), Skövde, 1:e vice ordförande Ann-Britt Nilsson (SD), Skövde Lena Åberg (L), Tibro, 2:e vice ordförande Urban Samuelsson (M), Tibro	
Övriga närvarande	Ersättare Anders Ståhl (L), Karlsborg Anna Bruzell (S), Karlsborg Lars Lundgren (SP), Skövde Roland Wannar (MP), Falköping Christer Carlsson (SD), Falköping Klara de Boer (C), Hjo Kenny Johansson (S), Hjo	Övriga Pelle Holmström, förbundschef Jenny Möller, avdelningschef avlopp, hälsoskydd, livsmedel Anna Toftedahl, avdelningschef miljöskydd Eleonor Daag, sekreterare Sofia Stensson, ekonom/ verksamhetsutvecklare, § 1–5b Åsa Furustam, miljöinspektör, § 5c–5d
Ajournering	Kl. 14.25–14.40	
Utses att justera	Knut Indebetou	
Underskrifter	Protokollet är justerat digitalt, se sista sidan i dokumentet.	
Sekreterare	Eleonor Daag	Paragrafer 1–8
Ordförande	Mikael Wendt (L)	
Justerare	Knut Indebetou (M)	

Tillfällig kostrekommendation för fisk fångad i södra delen av Bottensjön, Karlsborgs kommun

Beslut

Miljönämnden östra Skaraborg beslutar om följande tillfälliga kostrekommendation: Fisk fångad i södra delen av Bottensjön i Karlsborgs kommun bör inte ätas oftare än 2 till 3 gånger per år. Detta gäller alla invånargrupper i samhället.

Kostrekommendationen gäller så länge inte annat beslutas av miljönämnden. Den upprättas på grund av förhöjda halter PFAS i fisk, som kan ge negativa hälsoeffekter vid längre tids exponering.

Vad som avses med södra delen av Bottensjön framgår av kartbild, se bilaga.

Redogörelse för ärendet

PFAS-ämnen, ett så kallat perfluorerat (högfluorerat) ämne, är extremt svårnedbrytningsbart. PFAS används bland annat vid brandsläckning, läs även mer nedan.

I samråd med Länsstyrelsen i Västra Götaland och Livsmedelsverket har Miljönämnden östra Skaraborg tagit fram tillfälliga rekommendationer för konsumtion av fisk från södra Bottensjön.

Rekommendationen är att allmänheten inte bör äta fisk från södra delen av sjön mer än 2 till 3 gånger per år. Det gäller alla invånargrupper. Anledningen till den tillfälliga kostrekommendationen är att det EU-gemensamma tolerabla veckointaget för PFAS har sänkts på grund av nya bedömningar som gjorts för hälsoeffekter.

Undersökningar som gjordes av Länsstyrelsen i Västra Götaland 2021 visar att halten PFAS i abborre från södra Bottensjön är för hög enligt Livsmedelsverkets nya rekommendationer för egenfångad fisk. Ytterligare undersökningar rekommenderas att göras för fler fiskarter i konsumtionsstorlek i sjön. I väntan på dessa undersökningar beslutar nu Miljönämnden östra Skaraborg om dessa tillfälliga rekommendationer.

Kostrekommendationen innebär inte något förbud mot att fiska eller bada i Bottensjön.

MN § 1 forts.

Tolerabelt veckointag

Den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) tar fram tolerabla veckointag (TVI) för olika miljögifter. Det tolerabla veckointaget motsvarar den mängd av ett visst ämne som en människa kan få i sig varje vecka under hela livet utan att riskera någon påverkan på hälsan.

Livsmedelsverket bedömer att risken att konsumera fisk med halter som leder till att det tolerabla veckointaget överskrids under kortare perioder, inte medför någon ökad risk för hälsan. Däremot är det viktigt att om möjligt begränsa, eller avstå från, att regelbundet äta fisk som man vet innehåller höga halter av PFAS.

EFSA har fått i uppdrag av EU-kommissionen att göra en risk- och nyttovärdering av fisk. EFSA viktar i sin bedömning nyttan med att äta fisk mot risken att utsättas för olika miljögifter, bland annat PFAS-ämnen. Detta arbete beräknas vara klart år 2025.

Livsmedelsverket har tagit fram tillfälliga rekommendationer för egenfångad fisk i avvaktan på det arbete EFSA genomför. Under hösten 2023 tog dock Livsmedelsverket bort den temporära åtgärdsnivån för PFAS4 i egenfångad fisk (8µg/kg). I stället behöver lokala kontrollmyndigheter väga in om egenfångad fisk från lokala sjöar och vattendrag äts regelbundet.

Vad är PFAS?

PFAS är ett samlingsnamn för flera högfluorerade ämnen som är fett-, smuts- och vattenavvisande och används i en mängd olika produkter. Till exempel i vissa impregneringsmedel i textilier, läder och pappersförpackningar, skidvallor, Gore Tex-produkter och kosmetika. Det mest kända användningsområdet i Sverige är brandsläckningsskum (klass B).

Ämnena kan komma in i fisk via näringskedjan på olika sätt, men för PFAS i Bottensjön är det framför allt tidigare brandövningar med brandsläckningsskum vid Karlsborgs flygplats som är källan. Spridning av PFAS-föreningar från Karlsborgs flygplats via Kärnebäcken har tidigare påvisats (NIRAS, 2015a).

Skälen för miljönämndens beslut

Miljönämndens bedömning

Miljönämnden anser att det är motiverat att besluta om en tillfällig kostrekommendation för fisk som fångas i södra delen av Bottensjön i Karlsborgs kommun eftersom analysresultat har visat att fisk fångad där haft förhöjda halter av PFAS.

Protokollet är signerat digitalt av:

Mikael Wendt och Knut Indebetou

MN § 1 forts.

PFAS är en grupp miljögifter som kan ge negativa hälsoeffekter vid långvarig exponering. Utifrån samtal med Bottensjöns fiskevårdsområdesförening (BoFo) samt Karlsborgsortens fiske- och fiskevårdsförening (KFFF) bedömer miljönämnden att det konsumeras egenfångad fisk från södra delen av Bottensjön. Det går inte utesluta att egenfångad fisk från södra Bottensjön äts regelbundet. Livsmedelsverket har väglett miljönämnden angående lämpliga kostråd utifrån de uppmätta halterna av PFAS i fisk från södra Bottensjön. Nämnden anser att Livsmedelsverkets kostrekommendation om hur ofta fisk bör ätas från södra Bottensjön är lämplig att följa eftersom fisk konsumeras från sjön.

Utifrån analyserna bör den tillfälliga kostrekommendationen omfatta fisk fångad i södra Bottensjön i Karlsborgs kommun. Genom att kostråd upprättas ges kommuninvånarna möjlighet att vidta försiktighetsåtgärder som innebär att exponeringen för PFAS-ämnen kan minskas.

Kostrekommendationen bör vara tillfällig och gälla tills nämnden beslutar om något annat. EFSA:s arbete som förväntas vara klart år 2025 kan komma att påverka hur Livsmedelsverket och andra myndigheter kommer att se på halterna av miljögifter i fisk i Sverige, samt vilka kostråd som ska gälla framöver. Dessutom kan framtida undersökningar av fisk från Bottensjön visa på andra resultat som gör att kostrekommendationerna behöver ändras.

Mer information

För mer information kring tillfälliga rekommendationer för egenfångad fisk som innehåller PFAS, se Livsmedelsverkets webbplats:

<https://www.livsmedelsverket.se/foretagande-regler-kontroll/dricksvattenproduktion/kontroll-pfas-miljogifter-dricksvatten-egenfangad-fisk>

Mer om PFAS samt dess hälsoeffekter finns att läsa på Livsmedelsverkets webbplats: <https://www.livsmedelsverket.se/livsmedel-och-innehall/onskade-amen/miljogifter/pfas-poly-och-perfluorerade-alkylsubstanser>

Även länsstyrelsen har information om PFAS:

<https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/miljo-och-vatten/forenaded-omraden/pfas.html>

Beslutsunderlag

Miljösamverkans förslag till beslut daterat 2024-01-22

Regional miljöövervakning 2021 – metaller och organiska miljögifter i abborre,
Länsstyrelsen Västra Götaland

Protokollet är signerat digitalt av:

Mikael Wendt och Knut Indebetou

MN § 1 forts.

Bilaga

Karta över södra Bottensjön.

Beslutet skickas till

Karlsborgs kommun, kommunstyrelsen

Bottensjöns fiskevårdsområdesförening (BoFo), ordförande

Karlsborgsortens fiske och fiskevårdsförening (KFFF), info@kfff.se

Länstyrelsen Västra Götalands län, enheten för vattenmiljö

Livsmedelverket, Enheten dricksvatten och kemiska ämnen, Sabina Litens

Karlsson

Bilaga. Karta över södra Bottensjön

Med södra delen av Bottensjön avses den gulmarkerade delen av sjön i kartbilden nedan.

Protokollet är signerat digitalt av:

Mikael Wendt och Knut Indebetou

MILJÖSAMVERKAN
ÖSTRA SKARABORG

Detta dokument är elektroniskt signerat enligt EU:s förordning eIDAS och utgör en avancerad elektronisk underskrift och är juridiskt bindande.

Signed by: MIKAEL WENDT

Date: 2024-02-05 12:45:56

BankID refno: 29a30e64-1c8d-44f3-bbf9-9c542d5db473

Ordförande i Miljönämnden östra Skaraborg: Mikael
Wendt

Signed by: KNUT WILHELM INDEBETOU

Date: 2024-02-05 13:50:39

BankID refno: 2bc755ca-69b0-42ef-824f-81c530389d16

Ledamot i Miljönämnden östra Skaraborg: Knut
Indebetou

Signed by: ELEONOR DAAG

Date: 2024-02-05 12:49:45

BankID refno: 87c75d57-91ce-4fb3-87e6-b0e42a58a7b0

Miljösekreterare: Eleonor Daag